

**MONITOROVACIA SPRÁVA PLNENIA AKČNÝCH PLÁNOV
STRATÉGIE ROVNOSTI, INKLÚZIE A PARTICIPÁCIE RÓMOV
DO ROKU 2030
ZA ROK 2022**

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚRAD
SPLNOMOCNENCA VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE RÓMSKE KOMUNITY

Obsah

1.	ÚVOD	3
2.	MONITOROVANIE A HODNOTENIE STRATÉGIE	4
2.1.	Proces monitorovania	4
3.	MONITOROVANIE NAPLNANIA AKČNÝCH PLÁNOV STRATÉGIE 2030 ZA ROK 2022.....	5
3.1.	Vyhodnotenie plnenia za rok 2022.....	6
3.1.1.	OBLASŤ VZDELÁVANIE	7
3.1.2.	OBLASŤ ZAMESTNANOSŤ.....	8
3.1.3.	OBLASŤ BÝVANIE	9
3.1.4.	OBLASŤ ZDRAVIE.....	9
3.1.5.	OBLASŤ BOJ S PROTIRÓMSKYM RASIZMOM A PODPORA PARTICIPÁCIE.....	10
4.	NEPLNENÉ AKTIVITY A NÁPRAVNÉ OPATRENIA	11
4.1.	Aktivity vyhodnotené gestormi ako neplnené	11
4.2.	Aktivity s prebiehajúcou realizáciou a expertným hodnotením 5.....	17
5.	ZÁVER.....	19
5.1.	SUMÁR PLNENIA ZA ROK 2022.....	19
6.	ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....	20

1. ÚVOD

Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030¹ (ďalej len „Stratégia 2030“) je záväzkom vlády Slovenskej republiky (ďalej len „SR“), ktorý na úrovni priorít definuje smerovanie verejných politík za účelom dosiahnutia viditeľnej zmeny v oblasti rovnosti a začleňovania Rómov. Predstavuje súbor východísk a cieľov, ktoré smerujú k zastaveniu segregácie rómskych komunít, výraznému pozitívnemu obratu v sociálnom začleňovaní Rómov, nediskriminácii, k zmene postojov a zlepšeniu spolužitia. Tento rámcový strategický dokument bol schválený vládou SR dňa 7. apríla 2021 uznesením č. 181/2021².

Stratégia 2030 zohľadňuje vývoj situácie a skúsenosti z predošlých ôsmich rokov od schválenia Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 a príslušných akčných plánov. Svojím obsahom prispieva k naplneniu zámerov vlády vo vzťahu k zlepšeniu postavenia a situácie Rómov, uvedených v Programovom vyhlásení vlády SR na obdobie rokov 2020 – 2024, a taktiež reflektuje ciele Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030.

Na Stratégiu 2030 ako strešný dokument nadväzujú Akčné plány, ktoré sa vytvárajú v trojročných cykloch. Akčné plány k Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 na roky 2022 - 2024³ boli schválené vládou SR uznesením č. 256/2022 zo dňa 6. apríla 2022⁴. Súčasťou schváleného materiálu k Akčným plánom na roky 2022 - 2024 bol *Metodický dokument k výpočtu hodnôt indikátorov*⁵, ktorý predstavuje manuál výpočtu indikátorov, prezentovaný v uniformnej štruktúre. Súbor údajov ku každému indikátoru obsahuje: mernú jednotku; východiskovú hodnotu (k roku); zdroj dát; definíciu a metodiku výpočtu; cieľové hodnoty; a orgán zodpovedný za zhromažďovanie údajov indikátora.

Tvorba Stratégie 2030 a jej Akčných plánov bola realizovaná participatívnym spôsobom v rámci tematických pracovných skupín, v ktorých mali zastúpenie jednotlivé rezorty, ďalšie štátne inštitúcie, akademická obec, zástupcovia miestnej a regionálnej samosprávy ako aj mimovládne a neziskové organizácie, ktoré sa dlhodobo venujú začleňovaniu vylúčených komunít. Koordinačnú rolu/gesciu vo vzťahu k Stratégii 2030 a k napĺňaniu Akčných plánov plní splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity prostredníctvom Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity (ďalej len „ÚSVRK“), ktorý je zároveň národným kontaktným bodom. ÚSVRK plní koordinačnú funkciu rovnako v procese monitorovania a hodnotenia Stratégie 2030.

Na základe bodu B.3. uznesenia vlády SR č. 181/2021 je splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity povinný každoročne, počnúc rokom 2023, do 31. mája vypracovať a predložiť na rokovanie vlády monitorovaciu správu plnenia Akčných plánov Stratégie 2030.

Cieľom predkladanej monitorovacej správy plnenia Stratégie 2030 (ďalej len „monitorovacia správa“) je na základe informácií o stave plnenia úloh od zodpovedných rezortov zaznamenať stav plnenia jednotlivých aktivít všetkých piatich prioritných oblastí Akčných plánov Stratégie 2030 za rok 2022.

Podrobný prehľad plnenia jednotlivých aktivít za monitorovacie obdobie 2022 je uvedený v prílohe.

---

¹ Dostupné online na: https://www.romovia.vlada.gov.sk/site/assets/files/1113/strategia_2030.pdf

² Dostupné online na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/19150/1>

³ Dostupné online na: https://www.romovia.vlada.gov.sk/site/assets/files/1113/akcne_plany_strategie_2030_na_roky_2022_2024_final.pdf

⁴ Dostupné online na: https://www.romovia.vlada.gov.sk/site/assets/files/1113/uznesenie_vlady_c_256_2022.pdf

⁵ Dostupné online na: https://www.romovia.vlada.gov.sk/site/assets/files/1113/05_priloha-ap_metodicky-dokument-k-indikatorom_final.pdf

2. MONITOROVANIE A HODNOTENIE STRATÉGIE

Proces monitorovania a hodnotenia Stratégie 2030 vychádza z metodického dokumentu *Hodnotenie a monitorovanie Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030*⁶⁾, ktorého finálna verzia bola schválená na zasadnutí Tematickej pracovnej skupiny splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity pre monitorovanie a hodnotenie Stratégie 2030 dňa 21.10.2022.

Metodický dokument predstavuje jednotný rámec pre hodnotenie a monitorovanie napĺňania cieľov Stratégie 2030 a určuje základné štandardy, prostredníctvom ktorých bude proces hodnotenia a monitorovania prebiehať.

2.1. Proces monitorovania

Rámec monitorovania je vytváraný špecificky za účelom sledovania pokroku v napĺňaní stanovených cieľov na úrovni jednotlivých aktivít. Ide o súvislý proces, počas ktorého sú informácie vyhodnocované a zverejňované v pravidelnej periodicite. Efektívny rámec monitorovania má kapacitu upozorniť na nedostatky a meškanie v dosahovaní stanovených cieľov, na základe čoho môžu byť prijaté včasné nápravné opatrenia.

Predpokladom pre realizáciu efektívneho monitorovacieho systému je dostupnosť potrebných dát a stanovenie štandardizovaných nástrojov. Prítomnosť štandardizovaných nástrojov garantuje rovnaký postup vo vykazovaní a interpretácii plnenia stanovených cieľov naprieč celou implementačnou štruktúrou a naprieč celým obdobím monitorovania. Hlavným výsledkom jednotnej štruktúry monitorovania je existencia údajov, na základe ktorých bude možné realizovať následné hodnotenia a poskytovať informácie ohľadom plnenia cieľov Stratégie 2030.

Kľúčovým nástrojom pri zhromažďovaní týchto dát, a v celkovom procese monitorovania a hodnotenia inkluzívnych politík, je viacročný národný projekt *Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík a ich dopad na marginalizované rómske komunity* (ďalej len „NP MaH“). NP MaH je implementovaný Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje (ďalej len „OP LZ“), prioritnej osi Integrácia marginalizovaných rómskych komunít v období 2016 - 2023 ako prierezové opatrenie. NP MaH priebežne, počas celej realizácie, zabezpečuje pravidelný zber administratívnych dát od ministerstiev a ostatných orgánov štátnej a verejnej správy, ktoré sú spracovávané do každoročných monitorovacích správ plnenia Stratégie 2030.

Monitorovanie napĺňania cieľov Stratégie 2030 v Slovenskej republike prebieha okrem monitorovacej správy plnenia Akčných plánov Stratégie 2030, ktorá je každoročne predkladaná vláde Slovenskej republiky, aj prostredníctvom národnej správy o napĺňaní Stratégie 2030 predkladanej Európskej komisii. Táto povinnosť monitoringu vyplýva z Oznámenia Európskej komisie Európskemu parlamentu a Rade - Únia rovnosti: strategický rámec EÚ pre rovnosť, začleňovanie a účasť Rómov (KOM/2020/620)⁷⁾, ktoré členským krajinám ukladá povinnosť predkladať správu o realizácii Stratégie 2030 v dvojročnej periodicite. Za predloženie správy zodpovedá ÚSVRK. Termín najbližšieho predloženia národnej správy o napĺňaní Stratégie 2030 za roky 2021 a 2022 Európskej komisii je naplánovaný na 30. jún 2023.

⁶⁾Dostupné online na: https://www.romovia.vlada.gov.sk/site/assets/files/1113/metodicky_dokument_ham_2022_final.pdf

⁷⁾ Dostupné online na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9a007e7e-08ad-11eb-a511-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

3. MONITOROVANIE NAPLŇANIA AKČNÝCH PLÁNOV STRATÉGIE 2030 ZA ROK 2022

Napriek tomu, že Európska komisia periodicitu predkladania národných správ určuje na dvojročné obdobie, správa o pokroku v naplňaní Akčných plánov Stratégie 2030 v SR, ktorá je pripravovaná pre potreby národnej úrovne je predkladaná vláde SR každoročne. Zvýšená miera periodicity má posilniť angažovanosť zainteresovaných rezortov a slúži v prospech včasného zabezpečovania nápravných opatrení v prípadoch, kedy naplňanie jednotlivých opatrení a cieľov nie je realizované v súlade s plánovaným harmonogramom.

Monitorovacia správa plnenia Akčných plánov Stratégie 2030 má byť na základe bodu B.3. uznesenia č. 181/2021 vypracovaná a predložená na rokovanie vlády SR každoročne do 31. mája, v roku 2023 v zmenenom termíne na základe listu predsedu vlády Slovenskej republiky do 30. júna 2023. Monitorovacia správa je pripravovaná vo forme štandardizovanej monitorovacej tabuľky. Tabuľka je vytvorená tak, aby poskytla priestor pre informácie o naplňaní každej z piatich prioritných oblastí Stratégie 2030 v rovnakej štruktúre a v porovnateľnom rozsahu. Rozsah údajov, ktoré sú v súvislosti s naplňaním jednotlivých cieľov poskytované zahŕňa:

- Uvedenie cieľa, opatrenia, aktivity a merateľného ukazovateľa/ukazovateľov danej aktivity
- Východiskovú hodnotu uvedeného ukazovateľa na začiatku Stratégie 2030/sledovaného obdobia
- Cieľovú a dosiahnutú hodnotu sledovaného ukazovateľa v jednotlivých rokoch
- Relevanciu aktivity v sledovanom období, t.j. roky v ktorých je aktivita vykazovaná
- Výšku alokovaných finančných zdrojov
- Odhadovanú výšku finančných zdrojov investovaných počas sledovaného obdobia v delení na EŠIF, štátny rozpočet a rozpočet ďalších subjektov
- Určenie subjektu zodpovedného za realizáciu aktivity
- Zdroj dát, prostredníctvom ktorých je pokrok vykazovaný
- Opis realizovaných aktivít
- Ak je relevantné, tak zoznam ďalších subjektov zapojených do realizácie sledovanej aktivity, spôsob ich zapojenia a rozsah úloh
- Vyhodnotenie plnenia aktivity zo strany zodpovedného subjektu
- Uvedenie dôvodov a nápravných opatrení v prípade, ak sa aktivita neplnila, resp. ak stanovená cieľová hodnota nebola naplnená
- Slovné a známkové hodnotenie plnenia zo strany panelu expertov
- Prípadné vyjadrenie gestorov k hodnoteniu expertov.

Vyššie uvedené informácie, okrem hodnotenia zo strany panelu expertov, poskytli pre potreby vypracovania monitorovacej správy za rok 2022 rezorty a iné organizácie, ktoré niesli zodpovednosť za naplňanie konkrétnych aktivít. ÚSVRK, ako národný kontaktný bod pre plnenie Stratégie 2030, v súvislosti s ročnou monitorovacou správou poskytol jednotlivým gestorom pri vyplňaní monitorovacej tabuľky asistenciu súvisiacu s technickou podporou potrebnou pre vyplnenie tabuľky. ÚSVRK nevstupoval do obsahovej a vecnej stránky informácií poskytnutých zo strany jednotlivých gestorov.

25. januára 2023 vyhlásil ÚSVRK výzvu na výber expertov a expertiek do tzv. panelu expertov⁸, ktorý majú v procese monitorovania za úlohu overiť správnosť obsahovej a vecnej stránky údajov poskytnutých jednotlivými gestormi a posúdiť reálny vplyv vykazovaných programov/aktivít na napĺňanie cieľov Stratégie 2030. Panel expertov plní kľúčovú úlohu v súvislosti s prítomnosťou kontrolného mechanizmu a mechanizmu pre prijatie včasných nápravných opatrení. Uzávierka na zaslanie prihlášok bola stanovená na 10. februára 2023. Do dňa uzávierky bolo podaných 22 prihlášok. Poradná výberová komisia odporučila prijatie jedného experta v každej z piatich prioritných oblastí Stratégie 2030. Výber pre jednotlivé oblasti bol nasledovný:

- Oblasť Vzdelávanie: Mgr. Vladimír Rafael, PhD.
- Oblasť Zamestnanosť: Mgr. Zuzana Polačková, M.A., PhD.
- Oblasť Bývanie: Mgr. Alexander Mušínska, PhD.
- Oblasť Zdravie: Mgr. Andrej Belák, PhD.
- Oblasť Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie: Mgr. Zuzana Havírová.

Hodnotenia členov panelu expertov, vyjadrené prostredníctvom krátkeho komentára a bodového ohodnotenia plnenia aktivít, sa sústreďujú najmä na interpretáciu údajov ohľadom plnenia jednotlivých aktivít zo strany zodpovedných gestorov. Hodnotenia členov panelu expertov boli následne zaslané subjektom zodpovedným za plnenie aktivít na vyjadrenie a na prípadné prijatie potrebných nápravných opatrení. S cieľom objektívneho posúdenia (ne)plnenia aktivít a návrhu vhodných nápravných opatrení bola zo strany ÚSVRK ponúknutá možnosť spoločného stretnutia gestora, experta/expertky a zamestnancov ÚSVRK. V dôsledku týchto stretnutí a spoločnej diskusie bolo možné hodnotenie ako aj nápravné opatrenia upraviť.

Monitorovacia správa je predložená Riadiacej pracovnej skupine poradnej komisie pre Stratégiu rovnosti, inklúzie a participáciu Rómov do roku 2030, následne na rokovanie vlády SR a jej obsah je prednesený i vo vybranom výbore Národnej rady SR. Po prerokovaní vládou SR bude monitorovacia správa prezentovaná Tematickej pracovnej skupine pre monitorovanie a hodnotenie.

3.1. Vyhodnotenie plnenia za rok 2022

V rámci hodnotenia stavu plnenia mohli gestori aktivít vyhodnotiť plnenie jednotlivých aktivít v nasledujúcich kategóriách: „splnená“, „prebieha realizácia“, „prebieha príprava“ a „nesplnená“.

- Ako „**splnená**“ je aktivita označená v prípade ak došlo k naplneniu merateľných ukazovateľov a jej implementácia v danom roku končí.
- V prípade, že implementácia aktivity presahuje aj do nasledujúceho roku, aktivita je vyhodnotená ako „**prebieha realizácia**“. Táto kategória je uplatňovaná predovšetkým pri viacročných národných projektoch a výzvach. Cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov predmetných aktivít nemusia byť v danom roku naplnené na 100%, keďže sa predpokladá ich realizácia aj v nasledujúcom roku.
- Aktivity vyhodnotené ako „**prebieha príprava**“, sú aktivity s omeškanou realizáciou, ktoré sa už nachádzajú vo fáze prípravy implementácie, t.j. boli podniknuté kroky potrebné na ich realizáciu, ale samotná realizácia sa ešte nezačala. Z tohto dôvodu dosiahnuté hodnoty merateľných ukazovateľov sú na nulovej hodnote.

⁸ Dostupné online na: <https://www.romovia.vlada.gov.sk/archiv-tlacovych-sprav/vyzva-na-spolupracu-pocas-monitorovania-a-hodnotenia-strategie-rovnosti-inkluzie-a-participacie-romov-do-roku-2030/>

- Pri „nesplnených“ aktivitách sú hodnoty merateľných ukazovateľov rovnako nulové. V tomto prípade však neprebehli žiadne prípravné kroky. Aktivita mohla byť presunutá do ďalšieho roku, alebo sa od nej úplne odstúpilo a s jej realizáciou sa ani v ďalšom roku nepočíta.

Členovia panelu expertov vyhodnocovali realizáciu danej aktivity v rámci sledovaného obdobia celkovým hodnotením na škále 1 - 5, pričom 1 je najviac uspokojivé a 5 najmenej uspokojivé hodnotenie. Toto celkové hodnotenie bolo tiež rámcovo zjednotené, aby sa zabezpečila väčšia objektivnosť hodnotenia a zároveň porovnateľnosť hodnotenia naskrz jednotlivými akčnými plánmi:

- **Celkové hodnotenie 1** - Ak sa aktivita splnila alebo priebežne realizovala podľa očakávaní a plánu – cieľové hodnoty ukazovateľov sú naplnené – gestori si splnili svoj záväzok.
- **Celkové hodnotenie 2** - Aktivita sa splnila alebo priebežne realizovala, ale očakávania a cieľové hodnoty neboli naplnené podľa plánu z objektívnych dôvodov, ktoré gestor nevedel ovplyvniť. Resp. ak očakávania a cieľové hodnoty neboli dosiahnuté z dôvodov určitej nečinnosti gestora, boli realizované, resp. navrhnuté dostatočné nápravné opatrenia.
- **Celkové hodnotenie 3** - Aktivita sa priebežne realizovala, avšak pod rámec očakávaní, resp. došlo k oneskoreniu plnenia (aktivita sa nachádza vo fáze prípravy), cieľové hodnoty neboli naplnené a gestor nenavrhol adekvátne nápravné opatrenia.
- **Celkové hodnotenie 4** – Aktivita sa neplní z dôvodov, ktoré gestor vie vyargumentovať, zároveň gestor navrhol adekvátne nápravné opatrenia.
- **Celkové hodnotenie 5** - Aktivita sa neplní, gestor odmietol realizovať aktivitu a nenavrhol žiadne nápravné opatrenia.
- V prípade nízkej kvality výstupu alebo plnenia aktivity je možné znížiť celkové hodnotenie o 1 až 2 stupne.

3.1.1. OBLASŤ VZDELÁVANIE

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Vzdelávanie

Názov špecifického cieľa	Počet aktivít	Vyhodnotenie gestormi/ Stav plnenia				Expertné celkové hodnotenie				
		Splnená	Prebieha realizácia	Prebieha príprava	Neplní sa	1	2	3	4	5
1. Zlepšiť školské výsledky detí a žiakov z MRK od obdobia ranej starostlivosti až po uplatnenie na trhu práce	11	1	6	2	2	-	3	2	4	2
2. Zvýšiť počty a kvalitu pedagogických, odborných a pomocných zamestnancov pri edukácii detí a žiakov z MRK	3	-	2	-	1	-	1	-	2	-
3. Zabezpečiť dostatok kapacít materských a základných škôl s prítomnosťou detí a žiakov z MRK	2	-	1	1	-	-	1	1	-	-
4. Systematicky predchádzať, zmiernovať a eliminovať prejavy segregácie v edukačnom procese na všetkých stupňoch vzdelávacieho systému	3	-	3	-	-	-	1	-	-	2

5. Zvýšiť inkluzívnosť škôl prostredníctvom systémovej a metodickej podpory individualizácie edukačného procesu	3	-	3	-	-	-	1	2	-	-
6. Rozvíjať rómsku národnostnú identitu a podporovať realizáciu práv Rómov a Rómok ako národnostnej menšiny, s osobitým zreteľom na jazykové práva	10	-	8	-	2	-	3	5	2	-
Celkovo	32	1	22	3	6	0	10	10	8	4

Tabuľka: Prehľad plnenia čerpania AP Vzdelávanie v EUR

Fondy EÚ (EŠIF)	ŠR	POO	Rozpočet ďalších subjektov	Spolu
39 323,10	2 214 696,66	1 321 596,62	629 559,10	4 205 175,47 ⁹

3.1.2. OBLASŤ ZAMESTNANOSŤ

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Zamestnanosť

Názov špecifického cieľa	Počet aktivít	Vyhodnotenie gestormi/ Stav plnenia				Expertné celkové hodnotenie				
		Splnená	Prebieha realizácia	Prebieha príprava	Neplní sa	1	2	3	4	5
1. Zabezpečiť pre MRK rovnaké príležitosti, zvýšiť potrebné zručnosti a získať praktické skúsenosti na prechod zo vzdelávania na trh práce	8	-	7	1	-	3	-	4	1	-
2. Zvýšiť účinnosť, kvalitu poskytovania a rozšíriť dostupnosť verejných a neverejných služieb zamestnanosti a aktívnych opatrení trhu práce (AOTP) pre MRK	6	-	6	-	-	4	1	1	-	-
3. Vytvárať podmienky pre podporu zamestnávania MRK u zamestnávateľov, s dôrazom na zamestnávateľov v oblasti sociálnej ekonomiky	7	-	6	-	1	1	4	-	-	2
4. Znížiť diskrimináciu na trhu práce a iné prejavy protirómskeho rasizmu	4	-	4	-	-	2	1	1	-	-
Celkovo	25	0	23	1	1	10	6	6	1	2

⁹ Čerpanie financií v rámci AP Vzdelávanie nie je kompletne. V prípade 3 aktivít financovaných v rámci rozpočtu NP štandardy (spolufinancované zo zdrojov ESF a EFRR) gestor neuviedol konkrétnu sumu čerpania, z dôvodu rizika nepresnosti tohto údaju. Rovnako v prípade aktivity 5.2.1., ktorá je realizovaná prostredníctvom NP POP I a NP POP II, pričom sú dostupné len údaje za rozpočet celého projektu, bez presného alebo aspoň približného vyčíslenia časti relevantnej pre plnenie predmetnej aktivity. Čerpanie uvedené v tabuľke v rámci tejto aktivity je preto len informačné a nezaráta sa do celkového čerpania AP.

Tabuľka: Prehľad čerpania AP Zamestnanosť v EUR

Fondy EÚ (EŠIF)	ŠR	POO	Rozpočet ďalších subjektov	Spolu
58 851 746,55	5 718 132,68	0,00	493 856,83	65 063 736,05

3.1.3. OBLASŤ BÝVANIE

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Bývanie

Názov špecifického cieľa	Počet aktivít	Vyhodnotenie gestormi/ Stav plnenia				Expertné celkové hodnotenie				
		Splnená	Prebieha realizácia	Prebieha príprava	Neplní sa	1	2	3	4	5
1. Znížiť počet nelegálnych obydľí v MRK	5	2	1	2	-	2*	1	1	-	-
2. Zlepšiť prístup a využívanie základnej technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti v MRK	9	3	5	-	1	6	-	1	2	-
3. Zvýšiť kvalitu bývania v MRK	6	-	5	-	1	2	2	-	½**	1 a ½**
4. Zvýšiť istotu bývania Rómov	4	2	2	-	-	-	2	2	-	-
5. Znižovanie rezidenčnej segregácie Rómov	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-
6. Znížiť diskrimináciu Rómov v bývaní	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkovo	25	7	13	3	2	10*	6	4	2 a ½	1 a ½

* Aktivita 1.1.6. špecifického cieľa 1 nebola vyhodnotená, keďže jej plnenie je viazané na ukončenie inej aktivity, ktorej realizácia bola predĺžená.

** Aktivita 3.3.2 špecifického cieľa 3 má dvoch gestorov, pričom každý z nich dostal od experta iné celkové hodnotenie. Z tohto dôvodu je hodnotenie rozdelené medzi dve známky.

Tabuľka: Prehľad finančného čerpania AP Bývanie v EUR

Fondy EÚ (EŠIF)	ŠR	POO	Rozpočet ďalších subjektov	Spolu
6 301 135,17	793 912,69	0,00	348 464,66	7 443 512,52

3.1.4. OBLASŤ ZDRAVIE

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Zdravie

Názov špecifického cieľa	Počet aktivít	Vyhodnotenie gestormi/ Stav plnenia				Expertné celkové hodnotenie				
		Splnená	Prebieha realizácia	Prebieha príprava	Neplní sa	1	2	3	4	5
1. Merať rozdiely v zdravotnom stave medzi MRK a všeobecnou populáciou, ktoré sa budú dať využívať pri nastavovaní zdravotných politík	3	-	3	-	-	-	2	1	-	-
2. Podpora zdravého životného štýlu a prevencie ochorení v osídleniach MRK	11	4	7	-	-	1	6	3	1	-

3. Rovnaký prístup k poskytovaniu zdravotnej starostlivosti pre MRK	5	1	4	-	-	5	-	-	-	-
Celkovo	19	5	14	0	0	6	8	4	1	0

Tabuľka: Prehľad finančného čerpania AP Zdravie v EUR

Fondy EÚ (EŠIF)	ŠR	POO	Rozpočet ďalších subjektov	Spolu
4 772 102,83	982 728,51	0,00	200,00	5 755 031,35

3.1.5. OBLASŤ BOJ S PROTIRÓMSKYM RASIZMOM A PODPORA PARTICIPÁCIE

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie

Názov špecifického cieľa	Počet aktivít	Vyhodnotenie gestormi/ Stav plnenia				Expertné celkové hodnotenie				
		Splnená	Prebieha realizácia	Prebieha príprava	Neplní sa	1	2	3	4	5
1. Bojovať proti diskriminácii a protirómskemu rasizmu	5	-	5	-	-	4	-	1	-	-
2. Znížiť predsudky a stereotypy o Rómoch a Rómkach, posilniť ľudskoprávnú výchovu a výchovu k tolerancii	5	-	4	-	1	4	-	-	1	-
3. Posilniť participáciu Rómov a Rómkov na všetkých úrovniach	6	-	6	-	-	1	2	2	1	-
Celkovo	16	0	15	0	1	9	2	3	2	0

Tabuľka: Prehľad finančného čerpania AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie v EUR

Fondy EÚ (EŠIF)	ŠR	POO	Rozpočet ďalších subjektov	Spolu
0,00	2 557 445,68	0,00	669,65	2 562 115,33

4. NEPLNENÉ AKTIVITY A NÁPRAVNÉ OPATRENIA

4.1. Aktivity vyhodnotenú gestormi ako neplnené

V rámci odpočtu aktivít Akčných plánov Stratégie 2030 za rok 2022 bolo celkovo 9 aktivít vyhodnotených zo strany gestorov ako „neplnených“. Gestori v rámci odpočtu týchto aktivít uvádzali okrem dôvodu neplnenia aj nápravné opatrenia, ktoré boli realizované alebo plánujú byť realizované v najbližšom období za účelom naplnenia stanovených cieľov. V prípade, ak gestor nenavrhol nápravné opatrenia, alebo stanovené nápravné opatrenia boli zo strany experta/expertky vyhodnotenú ako nedostatočné, a v prípadnej spoločnej diskusii nedošlo ku konsenzu, je v monitorovacej tabuľke uvedenú odlišné stanovisko gestora.

AP Vzdelávanie - 1.2.3 Vytvoriť podporné opatrenia na implementáciu nárokovateľnosti na výchovu a vzdelávanie v MŠ pre 4-ročné deti

Gestor: MPSVaR SR

Dôvod neplnenia uvedený gestorm: Úprava iných podporných nástrojov. V zmysle novely zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi, ktorá bola vo februári 2023 schválená NR SR, neboli upravené podmienky vzniku nároku na príspevok na nezaopatrenú dieťa tak, aby nárok naň mohol vzniknúť aj na dieťa vo veku 4 rokov, ktoré navštevuje MŠ. Vznik nároku na príspevok bude naďalej viazaný na plnenie povinnej školskej dochádzky dieťaťom z domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi.

Nápravné opatrenia: Gestor úlohy uvádza, že prijatými systémovými opatreniami na podporu rodín s deťmi - rozšírenie cieľovej skupiny pre daňový bonus pre všetkých bez obmedzenia príjmu; výrazné zvýšenie prídavku na dieťa, čo sa týka všetkých detí, teda aj 4-ročných - došlo k nepriamej podpore účasti detí na výchove a vzdelávaní v MŠ. Tiež bola opakovane domácnostiam s deťmi poskytnutá inflačná pomoc. Gestor ďalej uvádza, že sú v legislatívnom procese aj ďalšie návrhy týkajúce sa úpravy podmienok a súm príspevku na bývanie a návrh na skoršiu valorizáciu súm pomoci v hmotnej núdzi, ktoré tiež prispievajú k zvýšeniu disponibilného príjmu domácností, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a vytvoreniu lepších podmienok pre podporu účasti detí v MŠ. Taktiež bola schválená novela zákona č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorej cieľom je minimalizovať náklady spojené s poskytovaním starostlivosti o dieťa v súkromnej materskej škole u detí vo veku od 3 do 5 rokov, ktoré neboli prijaté do materskej školy zriadenej orgánom miestnej štátnej správy v školstve alebo orgánom územnej samosprávy z kapacitných dôvodov, a na ktoré sa z tohto dôvodu bude poskytovať rodičovský príspevok.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 4. „Aktivita a merateľný ukazovateľ neboli zrealizované. Opísané nápravné opatrenia, vrátane nových príspevkov sú vítané, ale nemajú veľa spoločné s opatrením, ktoré má podporiť nárokovateľnosť miesta v MŠ.“

AP Vzdelávanie - 1.3.2 Predchádzať predčasnému ukončeniu PŠD znížením percenta neprospievajúcich žiakov z MRK vytvorením podporných opatrení za účelom riadneho ukončenia povinnej školskej dochádzky

Gestor: MŠVVaŠ SR

Dôvod neplnenia uvedený gestorm: Oneskorenie schválenia Programu Slovensko v rámci programového obdobia 2021 - 2027.

Nápravné opatrenia: MŠVVaŠ SR vydalo aplikačnú pomôcku pre školy s názvom „Ako byť v škole úspešnejší“. Pomôcka je zameraná na podporu žiakov a žiačok v povinnej školskej dochádzke s cieľom predchádzania opakovania ročníka. Manuál k aplikačnej pomôcke obsahuje konkrétne kroky, ktoré

pomáhajú nastaviť spoluprácu so žiakmi a ich monitoring, spoluprácu s rodičmi, učiteľmi, odbornými pracovníkmi, riaditeľmi a poradňami.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5. Navrhnuté nápravné opatrenia sú z pohľadu experta nedostatočné. „Nie je jasné aký počet asistentov pedagóga a odborných pracovníkov bol zvýšený pre prácu s neprosievajúcimi žiakmi z MRK. Ministerstvo tiež neuvádza klesajúci počet žiakov z MRK – dokázal by to sledovať - z veľkej časti - cez evidovaných žiakov zo SZP a v hmotnej núdzi. Nie je tiež dostupný počet realizovaných programov pre deti z MRK – k manželstvu a rodičovstvu, ktoré by mali – podľa gestora – brániť predčasnému ukončovaniu povinnej školskej dochádzky. Príručka, „Ako byť v škole úspešnejší“ vôbec nijako nerieši špecifickú situáciu prepádavania rómskych žiakov a iba vo všeobecnosti radí učiteľom ako využívať všeobecné už dávno dostupné služby v školskom systéme.“

AP Vzdelávanie - 2.1.1 Upraviť rámec kvalifikačných predpokladov v zákone č. 341/2004 Z. z. na pomocného vychovávateľa vo vzťahu k deťom a žiakom z MRK

Gestor: MŠVVaŠ SR

Dôvod neplnenia uvedený gestorm: Gestor považuje súčasné kvalifikačné požiadavky na pozíciu „pomocný vychovávateľ“ za postačujúce, a to vzhľadom na pracovné činnosti ním vykonávané, ako aj vzhľadom na to, že nejde o pozíciu pedagogického zamestnanca. MŠVVaŠ SR v tejto veci neplánuje organizovať pracovné rokovanie s MPSVaR SR vo veci zvýšenia kvalifikačných predpokladov na predmetnú pozíciu.

Nápravné opatrenia: Prostredníctvom pozície pomocného vychovávateľa ako nepedagogického zamestnanca financovaného z POO v rámci Komponentu 6, dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelania je zabezpečená pomoc materským a špeciálnym materským školám v období od 01.02.2022 do 31.08.2023. Pomocný vychovávateľ poskytuje školám podporu a pomoc pri poskytovaní povinného predprimárneho vzdelávania deťom so zdravotným znevýhodnením a/alebo deťom zo sociálne znevýhodneného prostredia. Projekt je financovaný z Plánu obnovy a odolnosti v rámci pilotného overovania podporných opatrení do vzdelávania (6 046 750 EUR).

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 4. „Gestor deklaruje, že do súčasnosti neboli zrealizované a ani v budúcnosti nechystá žiadne rokovania vedúce k úprave kvalifikačných predpokladov v NVSR č. 341/2004. Súčasnú kvalifikačnú požiadavku na pozíciu „pomocný vychovávateľ“ považuje MŠVVaŠ SR za postačujúcu. Pozícia asistenta vychovávateľa je v súčasnosti realizovaná do roku 2023 z financií Plánu obnovy. Po ich vyčerpaní – berúc do úvahy stanovisko gestora – pozícia pre materské školy zanikne, prípadne bude realizovaná v budúcnosti nesystémovo, na základe dotácií a projektov.“

AP Vzdelávanie - 6.2.2 Vytvoriť a implementovať návrh programu pre podporu VŠ študentov v študijnom programe „Učiteľstvo rómskeho jazyka, literatúry a reálií“

Gestor: MŠVVaŠ SR

Dôvod neplnenia uvedený gestorm: Vysoké školy v súčasnosti podľa § 36 ods. 1 zákona č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania a o zmene a doplnení zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nie sú oprávnené vytvárať nové študijné programy v žiadnom študijnom odbore (s výnimkou tých, v ktorých nemajú akreditovaný žiadny študijný program) až do kladného posúdenia vnútorných systémov zabezpečovania kvality zo strany Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo. Z tohto dôvodu nebolo v roku 2022 možné vytvoriť nový program rómskeho jazyka a reálií.

Nápravné opatrenia: MŠVVaŠ SR vynaloží úsilie zrealizovať nápravné opatrenia. MŠVVaŠ SR poskytuje verejným vysokým školám financie zo štátneho rozpočtu na základe *Metodiky rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám* na daný kalendárny rok. Na základe zverejnenej metodiky na rok 2022 Prešovskej univerzite bolo pridelených 128 259 EUR na zabezpečenie daného študijného

programu v rámci špecifík financovania. Aktuálne je akreditovaný študijný program učiteľstvo rómskeho jazyka, literatúry a reálií (v kombinácii) na Prešovskej univerzite v Prešove ako bakalársky študijný program v dennej forme štúdia. Ministerstvo školstva ďalej poskytuje Prešovskej univerzite v Prešove v rámci špecifík dodatočný rozpočet na daný študijný program (v roku 2023 bolo vyčlenených 136 259 eur).

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 4. „Aktivita nebola zrealizovaná a napriek podpore existujúceho akreditovaného študijného programu v Prešove, nie sú žiadne jasné, čitateľné, predvídateľné kroky a postupy, že sa tak stane v najbližších rokoch.“

AP Vzdelávanie - 6.4.2 Realizovať jazykové kompetenčné vzdelávanie zamerané na udržiavanie a zdokonaľovanie úrovne ovládania jazyka národnostných menšín pre štátnych zamestnancov vrátane ovládania rómskeho jazyka

Gestor: ÚSVNM

Dôvod neplnenia uvedený gestorom: IVS v roku 2022 nepripravil školenie pre štátnych zamestnancov v rómskom jazyku. IVS vykonáva školenia pre štátnych zamestnancov napr. na okresných úradoch, keďže v obciach, ktoré sa nachádzajú vo vyhláske vlády o menšinových obciach, nie je taká rómska obec, v ktorej sídli štátna správa. t.j. nemohlo byť vykonané také školenie.

Nápravné opatrenia: ÚSVNM sa zaviazal realizovať nasledujúce nápravné opatrenia: 1) preveriť na základe nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 35/2023 Z. z. ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 15 % obyvateľstva, zoznam štátnych orgánov v tzv. rómskych obciach; 2) obrátiť sa so žiadosťou na štátne orgány vo vyššie identifikovaných obciach, aby zistili záujem u štátnych zamestnancov o vzdelávanie v rómskom jazyku, prípadné bariéry a dôvody nerealizácie jazykového kompetenčného vzdelávania; 3) obrátiť sa na príslušné organizácie ohľadom kompetenčného vzdelávania v rómskom jazyku a v prípade záujmu požadovať vzdelávanie v rómskom jazyku.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 4. „Aktivita nebola realizovaná, gestor uvádza že o rómsky jazyk nemá nikto z oslovených záujem. Bolo by užitočné poznať dôvody neúčasti resp. nezájmu o rómsky jazyk zo strany štátnych úradníkov. Vzdelávanie úradníkov v rómskom jazyku má pomôcť mestám a obciam zlepšiť komunikáciu medzi rómskou komunitou a miestnymi úradmi, bez ohľadu či sa daná obec oficiálne nachádza na vládnom zozname. Odporúčame gestorovi, aby školenia realizoval v obciach, v ktorých sa nachádza početnejšia rómska komunita.“

AP Zamestnanosť - 3.1.1. Zabezpečiť finančnú podporu na aktivizáciu osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením, vrátane MRK a osobitne žien, prostredníctvom zvyšovania záujmu o podnikanie

Gestor: MPSVaR SR

Dôvod neplnenia uvedený gestorom: MPSVaR SR udáva ako dôvod nejasnosť zadanej úlohy a vecne príslušného odboru.

Nápravné opatrenia: Gestor doposiaľ nepodnikol nápravné opatrenia, ale navrhuje prehodnotenie znenia úlohy ako celku a zadefinovanie vecne príslušného odboru.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5. „Úloha naozaj nie je formulovaná jednoznačne, nie je jasné, či ide o realizáciu programu zameraného na podporu podnikania alebo aktivizácie. Úlohu by bolo vhodné preformulovať, prípadne uviesť jej výklad. Na druhej strane, je možné predpokladať, že akčný plán pred jeho prijatím bol pripomienkovaný zo strany dotknutých orgánov (aj gestora úlohy), preto odporúčame, aby v budúcnosti bola zo strany gestora formulácii úloh venovaná väčšia pozornosť.“

AP Bývanie - 2.1.9. Podpora edukácie, informovanosti a zapojenia občanov do riešenia problému zameraná na znižovanie tvorby odpadu (v zmysle zásady reduce/ reuse/ recycle)

Gestor: MŽP SR/SAŽP

Dôvod neplnenia uvedený gestorm: Gestor uviedol, že v rámci aktivít odboru environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu SAŽP, ktoré sa týkajú aj problematiky odpadov a predchádzania ich vzniku za rok 2022 neboli realizované aktivity samostatne pre MRK.

Nápravné opatrenia: Gestor neprebral zodpovednosť za prípadné nápravné opatrenia.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5. „Aktivita má jasne definovanú cieľovú hodnotu merateľného indikátora, ktorá nebola dosiahnutá. Odpočet aktivity zo strany gestora nezodpovedá stanovenej aktivite, obsahuje informácie, ktoré sa netýkajú cieľovej skupiny (pomáhajúce profesie v osídleniach s prítomnosťou MRK) a zároveň sú zúžené na jeden kraj. Zároveň gestor neprebral zodpovednosť za prípadné nápravné opatrenia.“

AP Bývanie - 3.3.2. Realizovať školenia zamerané na separovanie odpadov a odpadové hospodárstvo pre zamestnancov z tzv. pomocných profesií (MOPS, TSP, KC, a pod.).

Gestor: ÚSVRK a MPSVaR SR

Dôvod neplnenia uvedený gestorm: ÚSVRK uviedol, že vzhľadom na individuálny charakter osídlení a rozdielnosť podmienok (nedostupnosť) v rámci možností separovania odpadov a odpadového hospodárstva nevznikla potreba plošne školiť zamestnancov KC a TSP v predmetnej oblasti.

Gestor MPSVaR SR udáva, že zamestnanci NP TSP II. a NP BOKKÚ neboli školení z dôvodu absencie usmernenia.

Nápravné opatrenia: Gestor ÚSVRK v rámci činností NP KS MRK II. a NP TSP a TP II realizuje aktivity zamerané na separovanie odpadov a odpadové hospodárstvo, formou preventívnych skupinových aktivít alebo komunitných aktivít. Aktivity sa realizujú pravidelne. ÚSVRK rovnako v priebehu roku 2023 zabezpečil, aby sa vo všetkých priestoroch KC a v kanceláriách TSP nachádzali informačné letáky - pokyny ako správne triediť komunálny odpad.

Gestor MPSVaR SR nápravné opatrenia neudáva.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 4 pre ÚSVRK a 5 pre MPSVaR SR. „Efektivita nastavených aktivít je otázna. Realizácia preventívnych, vzdelávacích a skupinových aktivít je v aktuálnej situácii zatiaľ dostatočná. V tých obciach, kde k separovaniu odpadov aktívne pristupujú, OcÚ svojich zamestnancov, a to aj tých, ktorí pracujú na pozíciách pomáhajúcich profesií, aktívne školia. Avšak vzhľadom na nastavenie aktivít v AP a nastavenej cieľovej hodnoty, ktorá nebola vôbec dosiahnutá, a samotná aktivita sa ani nerealizovala, je nutné hodnotiť aktivitu za nesplnenú. Do budúca je odporúčané zväziť prehodnotenie niektorých aktivít, aby odzrkadľovali reálne potreby a možnosti v teréne. Výsledná známka 4 pre ÚSVRK je stanovená s ohľadom na nápravné opatrenia a čiastkové aktivity v roku 2022. V prípade MPSVaR SR - gestor má plnú zodpovednosť za implementáciu nastavených aktivít a preto argument absencie usmernenia nie je prijateľný. Taktiež gestor nestanovil žiadne nápravné opatrenia na rok 2023.“

AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie - 2.5.2 Vytvoriť v každom kraji (popr. podporiť už existujúcu) min. jednu stálu expozíciu rómskej kultúry a histórie v existujúcom múzeu

Gestor: VÚC

Dôvod neplnenia uvedený gestorm: **BBSK:** Gemersko-malohontské múzeum, kultúrna inštitúcia v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja (ďalej len „BBSK“) je regionálne múzeum so špecializáciou na dokumentáciu hmotnej a duchovnej rómskej kultúry v širšom regióne. V rámci Gemersko-malohontského múzea BBSK neuvažujú o zriadení samostatnej špecializovanej

expozície zameranej na Rómov, ale realizujú sa tu viaceré podujatia zamerané na zobrazenie života, kultúry a tradícií Rómov.

TSK: Organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK nedisponujú dostatočným priestorom na vytvorenie stálej expozície, nemajú priestory na vystavovanie vlastných zbierkových predmetov, ukrytých pred verejnosťou v depozitoch.

KSK: Zbierkotvorné inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK nepripravujú expozíciu s danou tematikou.

NSK: Nitriansky samosprávny kraj je zriaďovateľom piatich múzeí. Stálu expozíciu rómskej kultúry a histórie v súčasnosti nemá žiadne z múzeí NSK, no medzi zbierkovými predmetmi Tekovského múzea v Leviciach sa nachádzajú exponáty k danej problematike.

PSK: Úrad Prešovského samosprávneho kraja dlhodobo spolupracuje so Štátnou vedeckou knižnicou v Prešove (konkrétne s dokumentačno-informačným centrom rómskej kultúry), ktorej jedným z cieľov je dokumentácia rómskeho kultúrneho dedičstva, najmä jeho živých prejavov, tvorba digitálnych kultúrnych objektov.

TTSK: Múzea v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK nemajú a v blízkej budúcnosti nepripravujú expozície zamerané na rómsku kultúru.

ŽSK: V múzeách v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja (ďalej len „ŽSK“) sa nenachádza stála expozícia venovaná rómskej kultúre a histórii. Nakoľko na území kraja v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry SR sa pod Slovenským národným múzeom v Martine nachádza samostatné Múzeum kultúry Rómov na Slovensku, považuje ŽSK za duplicitné takéto expozície vytvárať. Múzeá ŽSK sú okrem celoslovenskej pôsobnosti v konkrétnych oblastiach (drotárstvo, história dopravy, gorali a pod.) zamerané na prezentáciu regionálnej histórie, tzn. že v týchto expozíciách sa môžu nachádzať odkazy na osoby z rómskej komunity. Samostatnú expozíciu zameranú na odpočtovanú tematiku však múzeá v zriaďovateľskej pôsobnosti v najbližších rokoch realizovať neplánujú.

BSK: BSK je zriaďovateľom Malokarpatského múzea v Pezinku. V roku 2022 sa konalo stretnutie s predstaviteľmi ÚSVRK s cieľom rozvinutia bližšej spolupráce v kultúrnej oblasti. Stála expozícia sa neplánovala, diskusia prebehla ohľadom možnosti zakomponovať do zbierky (výstavy) v Malokarpatskom múzeu v Pezinku za pomoci kunsthistorika napríklad povolanie kotlárov (čo boli aj Rómovia).

Nápravné opatrenia:

BBSK: Gemersko-malohontské múzeum v Rimavskej Sobote v roku 2022 pripravilo pre širokú verejnosť a občanov rómskej národnostnej menšiny nasledovné múzejné aktivity: PRENASLEDOVANIE RÓMOV V OBDOBÍ SLOVENSKEHO ŠTÁTU (2022) - putovná exteriérová výstava, ktorá podávala komplexný obraz o podobách diskriminácie a prenasledovaní Rómov počas slovenského štátu; ČAJORI ROMANI. KULTÚRA RÓMSKEHO ETNIKA V PREDMETOCH UKRYTÁ (2022) - prednáška zameraná na prezentáciu výskumov a zbierkových predmetov dokumentujúcich rómsku kultúru v Gemeri-Malohonte. Múzeum v rokoch 2021 a 2022 dosiahlo návštevnosť 5 493 návštevníkov a všetky podujatia boli propagované prostredníctvom platených kampaní na sociálnych sieťach ako aj v lokálnych a celonárodných médiách. V rokoch 2023 a 2024 plánuje Gemersko-malohontské múzeum zrealizovať autorskú výstavu Šarlota Bottová: Rómski spisovatelia – ako ich vidím. Výstava bude prezentovať známych rómskych spisovateľov prostredníctvom 10 veľkorozmerných portrétov. V ďalšom období preferujú skôr možnosť putovných výstav, keďže nevedia zaručiť dispozíciu vhodných priestorov.

TSK: Neboli prijaté nápravné opatrenia. V ďalšom období z priestorových dôvodov preferujú formu putovných výstav.

KSK: Východoslovenská galéria realizovala výstavu: Amaro papežis znamená v preklade „náš pápež“ - názov výstavy, podobne ako všetky fotky, vytvorili deti, ktoré navštevujú komunitné centrum na

sídlisku Luník 9. Výstava zachytáva autentický moment života komunity na sídlisku, o ktorom má každý svoj názor, ale málokto ho navštívil. Výstava vznikla ako spolupráca agentúry ETP Slovensko a kultúrno-komunitného centra KLUB. <https://vsg.sk/amaro-papezis/>. KSK nevie zaručiť realizáciu stálych expozícií v ďalšom období.

NSK: Vzhľadom k tomu, že príprava muzeálnej expozície si vyžaduje väčší časový aj priestorový rámec a súvisí aj s kvalitou a možnosťami zbierkových fondov v múzeách, NSK sa bude touto témou i možnosťami zaoberať v úzkej súčinnosti s múzeami vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti. Podunajské múzeum v Komárne nevyhlásilo možnosť ponuky na zapožičanie putovnej výstavy o rómskej kultúre (napr. od SNM - Múzea kultúry Rómov na Slovensku alebo Gemersko-malohontského múzea v Rimavskej Sobote), zaradili by ju do svojho výstavného plánu.

PSK: V rokoch 2021 a 2022 sme v spolupráci s ŠVK realizovali výstavu Neznáme farby osobností v kultúrnych zariadeniach kraja (múzeá, knižnice, osvetové strediská). Výstavu v 16 organizáciách navštívilo spolu 5 494 návštevníkov. Cieľom výstav bolo širokej verejnosti, ale aj rómskej minorite priblížiť osobnosti, ktoré sa preslávili vo svojej profesii, no o ktorých sa nevie, že mali rómsky pôvod. Zámerom bolo poukázať na to, že aj Rómovia tvoria významné hodnoty v kultúrno-spoločenskom živote. Na roky 2023 a 2024 je v pláne v spolupráci s ŠVK zorganizovať putovnú výstavu 11 výtvarných diel na tému rómskeho holokaustu. Autorom diel je výtvarník Jozef Fečo. Autor čerpal inšpiráciu z literárneho diela Eleny Lackovej s názvom Mŕtvi sa nevracajú.

PSK sa pokúsi o plnenie aktivity, aj keď z priestorových dôvodov by preferovali formu putovnej výstavy.

TTSK: Múzea v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK nemajú a v blízkej budúcnosti nepripravujú expozície zamerané na rómsku kultúru a preferovali by plnenie aktivity formou putovnej výstavy.

ŽSK: V ďalšom období z priestorových dôvodov preferujú formu putovných výstav.

BSK: BSK nekomunikoval s ÚSVRK prípadné nápravné opatrenia.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 4. „Putovné výstavy nie je možné považovať sa stále expozície. Cieľom aktivity bolo vytvoriť v každom krajskom múzeu minimálne jednu stálu expozíciu, ktorá bude venovaná rómskej histórii a kultúre. V rámci rómskej kultúry majú byť prezentované kultúrne zvyklosti, jazyk, symboly a pod. V rámci histórie Rómov majú byť prezentované historické fakty, ktoré súvisia s príchodom Rómov do Európy, to znamená, že sa majú prezentovať fakty, ako boli Rómovia prijímaní, resp. prenasledovaní a to nielen počas II. svetovej vojny a s prihliadnutím na históriu Slovenska. Rovnako tak by mala byť v týchto expozíciách spracovaná história vzniku segregovaných rómskych osídlení, obzvlášť v krajoch, kde sú tieto lokality najviac prítomné. Obmedziť sa len na práce detí nie je merateľným ukazovateľom plnenia tejto aktivity. Expozície majú za cieľ priniesť komplexné informácie, ktoré majú za cieľ znížiť predsudky a stereotypy o Rómoch. Keďže sa v ŽSK nachádza Múzeum kultúry Rómov na Slovensku, je pochopiteľné, že ŽSK neplánuje samostatnú expozíciu o Rómoch vo svojich múzeách. Avšak bolo by žiaduce, aby v existujúcich expozíciách boli zahrnuté aj historické pramene zo života Rómov, pretože boli súčasťou regionálnej histórie. Táto aktivita má za cieľ znižovať predsudky a stereotypy o Rómoch a Rómkach, ktoré sú súčasťou našej spoločnosti, sú to občania Slovenskej republiky, preto je žiaduce, aby sa o ich histórii dozvedali návštevníci múzeí a bola propagovaná ako súčasť slovenskej histórie. Stála expozícia/výstava môže byť v úvodných rokoch realizovaná prostredníctvom panelov (3 - 4 ks), na ktorých sa budú nachádzať základné informácie o Rómoch, histórii, kultúre, jazyku a pod. Na realizácii aktivity by mali spolupracovať viacerí aktéri, ako napríklad akademický sektor a občianske združenia (rómske), aby informácie pochádzali z overených zdrojov. Financovanie tejto aktivity môže byť zabezpečené napríklad z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín. Odporúčame gestorom, aby hľadali možnosti, kde by sa stále expozície mohli nachádzať a súčasne navrhujeme v nasledujúcich rokoch zriadenie samostatného rómskeho múzea. Putovné výstavy môžu byť v budúcnosti nástrojom na búranie stereotypov, avšak vytvorenie stálej expozície o Rómoch na Slovensku by malo byť prvoradým cieľom.“

4.2. Aktivity s prebiehajúcou realizáciou a expertným hodnotením 5

V rámci odpočtu aktivít boli 4 aktivity vyhodnotené zo strany ich gestorov ako plnené, pričom však zo strany experta/expertky dostali celkové hodnotenie 5. Gestori v rámci aktivít, u ktorých vyplnili „prebieha realizácia“, neuvádzali dôvody neplnenia, a s výnimkou odôvodnenia oneskoreného plnenia, resp. nedosiahnutia stanovených cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov, ani nápravné opatrenia.

AP Vzdelávanie - 1.2.1 Monitorovať a kontrolovať implementáciu zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti so zavedením povinného predprimárneho vzdelávania a jeho dopad na zvyšovanie školskej pripravenosti 5-ročných detí z MRK

Gestor: MŠVVaŠ SR

Vyhodnotenie plnenia: prebieha realizácia

Opis plnenia: Gestor uvádza, že zaškolenosť sa nevypočítava osobitne za deti z MRK, a že na túto skutočnosť MŠVVaŠ SR upozorňovalo už pri tvorbe Akčných plánov.

Nápravné opatrenia: neboli prijaté

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5. „Tak ako je zjavné aj z komentárov zodpovedných subjektov za vykonanie konkrétnej úlohy a jej cieľov, je zrejmé, že štátna sféra doteraz nerealizuje zber dát, ktoré by dostatočne a zrozumiteľne ozrejmovali mieru povinného zaškolenia detí z MRK v materských školách. Hoci rezort školstva upozorňuje, že nevykonáva a nesleduje vývoj zaškolenia detí z MRK, celkom určite by sa však dali vykonať kvalifikované odhady v spolupráci so ZMOS ako zapojeného subjektu. Ideálne by bolo, ak by takýto odhad napokon realizoval NIVAM (odbor formálneho vzdelávania - oddelenie hodnotenia a monitorovania vzdelávania – kam bol včlenený bývalý NÚCEM) v spolupráci s odborom predprimárneho vzdelávania, alebo Inštitút vzdelávacej politiky. Nič také sa však neudialo.“

AP Vzdelávanie - 4.1.2 Vytvoriť a implementovať metodiky desegregácie výchovy a vzdelávania detí a žiakov z MRK

Gestor: MŠVVaŠ SR

Vyhodnotenie plnenia: prebieha realizácia

Opis plnenia: Gestor v rámci plnenia aktivity informoval o vytvorení a zverejnení Metodického materiálu desegregácie škôl pre zriaďovateľov a riaditeľov – Spolu v jednej lavici. V ďalšom období sa bude implementácia metodiky desegregácie výchovy a vzdelávania detí a žiakov z MRK realizovať prostredníctvom aktivít Programu Slovensko v rámci programového obdobia 2021-2027.

Nápravné opatrenia: neboli prijaté

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5. „Zverejnená príručka síce vznikla, ale nie je účinným nástrojom školskej desegregácie. Uvedené príklady škôl predstavujú školy, ktoré cielene oddeľujú rómske deti (napr. Orechov dvor v Nitre), alebo sú čisto etnicky a sociálne homogénne (Bystrany) a nedozvedáme sa z týchto príkladov desegregačné aktivity, postupy, plány. Alebo ide o príklady, ktoré sa stále nedokázali účinne popasovať so školskou segregáciou - Plavecký Štvrtok. S príručkou žiaľ nie sú stotožnení ani viacerí autori, keďže nemali dosah na jej finálnu podobu. Príručka je doslova nepoužiteľná pri formulovaní opatrení, postupov, stratégií, odporúčaní aj pre potreby školskej politiky.“

AP Vzdelávanie - 4.2.1 Vytvoriť systém monitorovania segregačných a desegregačných praktík v školskom systéme SR a implementovať monitorovanie desegregácie

Gestor: MŠVVaŠ SR

Vyhodnotenie plnenia: prebieha realizácia

Opis plnenia: Gestor sa v rámci plnenia aktivity odvoláva na metodický materiál desegregácie škôl pre zriaďovateľov a riaditeľov škôl „Spolu v jednej lavici“, kde sú spracované štyri prípadové štúdie. Uvedený materiál obsahuje odporúčania aj o desegregácii škôl, popis procesu desegregácie a jednotlivé opatrenia. V prípade prvého ukazovateľa (Metodika monitorovania segregácie v slovenskom školstve) prebieha príprava, v druhom ukazovateli (Prípadová štúdia príkladov dobrej praxe desegregácie) je podľa gestora úloha splnená.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5. „Metodika merania a monitorovania segregácie v školách nebola dodnes stále vytvorená, hoci sa rezort školstva k tomu zaviazal už v nultom akčnom pláne v rámci Plánu obnovy. Príručka „Spolu v jednej lavici“ sa síce pokúša odporučiť ako sa pozeráť v školách na segregáciu vo vzdelávaní, no nepredstavuje ucelený a účinný nástroj monitorovania školskej diskriminácie napríklad pre potreby školskej inšpekcie. Podľa našich overovaných informácií sa na metodike monitorovania školskej segregácie v súčasnosti ešte stále nepracuje.“

Nápravné opatrenia: Na MŠVVaŠ SR prebiehajú stretnutia expertnej pracovnej skupiny zameranej na podporu desegregácie škôl a implementácie úloh vyplývajúcich z Plánu obnovy a odolnosti SR. Súčasťou plánu je aj vytvorenie metodického príručky „dovysvetlenie“ definície segregácie pre školy.

AP Zamestnanosť - 3.5.1. Realizovať aktivity na podporu systému uznávania a potvrdenia kompetencií získaných počas stáží, dobrovoľníckych činností, neformálneho vzdelávania a stáží zameraných na budovanie a posúdenie vedomostí a kompetencií mladých Rómov a Rómok

Gestor: MŠVVaŠ SR

Vyhodnotenie plnenia: prebieha realizácia

Opis plnenia: Gestor v rámci plnenia aktivity uvádza realizáciu akreditovaného vzdelávacieho programu s názvom *Vzdelávanie v oblasti práce s rómskou mládežou*. Ide o školenie pre pracovníkov s mládežou, mládežníckych vedúcich a mládežníckych dobrovoľníkov, ktorí dovŕšili v deň nástupu na vzdelávanie vek 18 rokov, ako aj pre zástupcov samospráv zodpovedných za mládež a pracovníkov s marginalizovanými a znevýhodnenými skupinami mládeže.

Nápravné opatrenia: Aktuálne je v procese hľadanie riešenia a možností, ako umožniť NIVAM-u realizáciu akreditovaných vzdelávacích programov, prípadne iný spôsob prevedenia programu *Vzdelávanie v oblasti práce s rómskou mládežou*, ktoré je zamerané, okrem iného, na podporu podnikateľskej gramotnosti Rómov a Rómok.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5 „Aktivita, ktorú gestor uvádza je určite veľmi cenná a zaslúži si tak pozornosť, ako i uznanie. Je však možné namietajú, že ide o inú aktivitu v porovnaní s tou, ktorá bola v akčnom pláne uvedená. Aktivita z akčného plánu sa zameriava na programy, prostredníctvom ktorých môžu byť uznané kompetencie získané z neformálneho vzdelávania. Ide teda o situácie kedy napr. v rámci dobrovoľníckej činnosti mladí ľudia organizujú krúžky pre mladšie deti a pri tejto činnosti získavajú napr. manažérske zručnosti. Aktuálne však neexistuje systém, v rámci ktorého by mohla byť miera týchto manažérske zručnosti overená a následne formálne uznaná, napr. prostredníctvom certifikátu vydaného rešpektovanou inštitúciou. Ako analogický príklad aktivity uvedenej v Akčnom pláne je možné uviesť systém neformálneho uznávania kvalifikácie, ktorý v spolupráci so živnostenskými zväzmi realizuje ŠIOV. V rámci tohoto systému môže napr. človek bez akéhokoľvek formálneho vzdelania, avšak celoživotne pracujúci na stavbách, prejsť praktickou skúškou, v rámci ktorej sú overené jeho napr. zručnosti murára. Ak praktickú skúšku zloží, tak získava certifikát, ktorý je náhradou výučného listu. V očiach zamestnávateľov sa teda stáva kvalifikovaným murárom. Vzhľadom na uvedené informácie je napĺňanie aktivity možné hodnotiť len známku 5.“

5. ZÁVER

Predkladaný dokument monitoruje plnenie aktivít Akčných plánov Stratégie 2030 za rok 2022 v oblastiach Vzdelávanie, Zamestnanosť, Bývanie, Zdravie a Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie. Zo 117 aktivít, ktorých plnenie bolo určené na rok 2022, bolo celkovo 13 vyhodnotených ako splnených, v prípade 87 aktivít prebiehala realizácia, 7 aktivít bolo v priebehu prípravy a 10 aktivít sa nesplnilo. Celkový objem čerpaných finančných zdrojov na plnenie Akčných plánov Stratégie 2030 za rok 2022 bol 85 029 570,72 EUR.

Odpočítali poskytlí jednotlivé rezorty určené ako zodpovedné subjekty za plnenie aktivít v roku 2022, menovite – ÚV SR (vrátane ÚSVRK a ÚSVNM), Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (vrátane Implementačnej agentúry Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR), Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (vrátane príspevkovej organizácie Zdravé regióny), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, jednotlivé samosprávne kraje, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a Fond na podporu kultúry národnostných menšín.

5.1. SUMÁR PLNENIA ZA ROK 2022

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít Stratégie 2030 za rok 2022

Názov špecifického cieľa	Počet aktivít	Vyhodnotenie gestormi/ Stav plnenia				Expertné celkové hodnotenie				
		Splnená	Prebieha realizácia	Prebieha príprava	Neplní sa	1	2	3	4	5
AP Vzdelávanie	32	1	22	3	6	0	10	10	8	4
AP Zamestnanosť	25	0	23	1	1	10	6	6	1	2
AP Bývanie	25	7	13	3	2	10	6	4	2 a ½	1 a ½
AP Zdravie	19	5	14	0	0	6	8	4	1	0
AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie	16	0	15	0	1	9	2	3	2	0
Spolu	117	13	87	7	10	35	32	27	14 a ½	7 a ½

Tabuľka: Prehľad finančného čerpania Stratégie 2030 za rok 2022 v EUR

	Fondy EÚ (EŠIF)	ŠR	POO	Rozpočet ďalších subjektov	Spolu
AP Vzdelávanie	39 323,10	2 214 696,66	1 321 596,62	629 559,10	4 205 175,47
AP Zamestnanosť	58 851 746,55	5 718 132,68	0,00	493 856,83	65 063 736,05
AP Bývanie	6 301 135,17	793 912,69	0,00	348 464,66	7 443 512,52
AP Zdravie	4 772 102,83	982 728,51	0,00	200,00	5 755 031,35
AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie	0,00	2 557 445,68	0,00	4 669,65	2 562 115,33
Celkovo všetky AP	69 964 307,65	12 266 916,22	1 321 596,62	1 476 750,24	85 029 570,72

6. ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

AP	akčný plán
BBSK	Banskobystrický samosprávny kraj
BSK	Bratislavský samosprávny kraj
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
IVS	Inštitút pre verejnú správu
KC	komunitné centrum
KSK	Košický samosprávny kraj
monitorovacia správa	Monitorovacia správa plnenia Stratégie 2030
MOPS	miestna občianska poriadková služba
MPSVaR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MRK	marginalizované rómske komunity
MŠ	materská škola
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NIVAM	Národný inštitút vzdelávania a mládeže
NP BOKKÚ	Národný projekt Budovanie odborných kapacít na komunitnej úrovni
NP KS MRK II	Národný projekt Komunitné služby v mestách a obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunit – II.fáza
NP MaH	Národný projekt Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík a ich dopad na marginalizované rómske komunity
NP POP	Národný projekt Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov
NP TSP II	Národný projekt Podpora a zvyšovanie kvality terénnej sociálnej práce
NP TSP a TP II	Národný projekt „Terénna sociálna práca a terénna práca v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunit II.
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
NSK	Nitriansky samosprávny kraj
OP ĽZ	Operačný program Ľudské zdroje
POO	Plán obnovy a odolnosti
PSK	Prešovský samosprávny kraj
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
SNM	Slovenské národné múzeum
SR	Slovenská republika
Stratégia 2030	Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030
SZP	Sociálne znevýhodnené prostredie
ŠIOV	Štátny inštitút odborného vzdelávania
ŠR	štátny rozpočet
ŠVK	Štátna vedecká knižnica
TSK	Trenčiansky samosprávny kraj
TSP	terénna sociálna práca
TTSK	Trnavský samosprávny kraj
ÚSVRK	Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity
ÚSVNM	Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny
ÚV SR	Úrad vlády Slovenskej republiky
VÚC	vyšší územný celok
Z. z.	Zbierka zákonov
ŽSK	Žilinský samosprávny kraj